

MLJEKARSTVO

MJESEČNIK STRUČNOG UDRUŽENJA MLJEKARSKIH PRIVREDNIH ORGANIZACIJA NRH

GOD. VIII.

ZAGREB, RUJAN 1958.

BROJ 9

SIMPOZIUM O MLEKU

Društvo za unapređenje ishrane naroda (nutricionisti) u Beogradu organizovalo je 4 juna 1958 godine **Simpozijum o mleku**.

Nedovoljno poznavanje značaja i važnosti mleka i mlečnih proizvoda u ishrani naroda je uzrok, što dugo nije postojala kod nas jedna pravilna i određena politika mleka. Naša privreda ni danas ne daje zaslužno mesto problemu mleka koje on ima u većem delu sveta.

Mleko u ishrani naroda, u nacionalnoj ekonomici i privredi ne može biti rešavano, a još manje rešeno jednostrano, od jedne društvene organizacije ili ustanove, pa bila ona iz poljoprivrede, industrije, prometa ili zdravlja. Problem mleka mora biti briga svih zainteresovanih faktora od proizvođača do potrošača.

Proizvodnja i potrošnja mleka kod nas su nedovoljne i jako zaostaju iza mnogih zemalja. Da se ovo pitanje reši, potrebna je saradnja agronoma, veterinarara i lekara pored ostalih faktora.

Cene kako otkupne tako i prodajne moraju biti s jedne strane rentabilne i stimulativne za proizvođača, a s druge strane pristupačne ekonomskoj moći potrošača. To je čvrno pitanje pri vođenju politike mleka i osnovni zadatak ekonomista.

Higijenska ispravnost mleka (neškodljivost) mora biti osigurana potrošačima na taj način što će:

- veterinari da kontrolišu zdravstveno stanje muzne stoke;
- agronomi da nastoje da se osigura zdrav smeštaj stoke, nega i ishrana, te da se poboljša laktacija i obezbedi dovoljna proizvodnja;
- zdravstveni organi da kontrolišu zdravstveno stanje osoba koje rukuju mlekom, higijensku manipulaciju i nadzor nad ambalažom, transportom, obradom i preradom mleka, pa kontrolu prometa od proizvodnje do potrošnje.

Cilj ovog simpozijuma jest, da sa što sadržajnijim referatima, diskusijom i zaključcima posluži korisno odgovornim faktorima pri rešavanju pojedinih pitanja iz ovog složenog i važnog problema. Ovaj simpozijum ima, dakle, zadatak da prikaže ovaj problem sa najvažnijih aspekata, da iznese što više činjenica i da pruži praktične i ostvarljive preporuke. Referati će nastojati da jednoobraznom obradom prikažu u proizvodnji, industriji, prometu, snabdevanju i ishrani:

1. postojeće stanje sa svima teškoćama, nedostacima i neispravnostima;
2. potrebe i mogućnosti za dalji razvoj, i

3. predloge, preporuke i mere za poboljšanje kvaliteta, povećanje proizvodnje i potrošnje mleka i mlečnih proizvoda.

Program izlaganja obuhvatio je ove probleme:

1. Značaj mleka u ishrani čoveka, naročito dece.
2. Proizvodnju i potrošnju mleka kod nas i u svetu.
3. Tehnologiju obrade mleka (pasterizacije i sterilizacije) sa tehnološkog i zdravstvenog stanovišta.
4. Snabdevanje mlekom naših gradova i industriskih naselja.

Svi referati sa ovog Simpozijuma biće štampani u »Mlekarstvu« u toku 4 naredna broja. Društvo je vrlo zahvalno Uredništvu časopisa na razumevanju i prijemu predloga, da se svi članci štampaju u narednim brojevima »Mlekarstva«.

Dr. M. B. M.

Ing. Dušan Pavličić, Beograd
Institut za mlekarstvo FNRJ

PROIZVODNJA MLEKA I MLEKARSKA INDUSTRIJA

Proizvodnja mleka zavisna je od niza faktora, među kojima u prvom redu dolaze kvalitetno i brojno stanje muzne stoke, krmna baza, klimatski uslovi itd. Navedeni faktori nisu jedini, mada su veoma bitni za definitivno odlučivanje o daljem razvoju mlekarstva. Ovu činjenicu najbolje potvrđuje stanje i razvoj mlekarstva u našoj zemlji pre i u prvim godinama posle rata. Zaostala privreda, kakva je bila u našoj zemlji, imala je snažnog odraza na razvoj stočarstva odnosno mlekarstva, tako da je ono sa manjim izuzecima više stagniralo nego što se razvijalo. Niska proizvodnja mleka po grlu, koja se kretala oko 800 lit godišnje, zadovoljavala je donekle potrebe proizvođača i ograničene potrebe neproizvođačkog stanovništva, koje je pre rata iznosilo jedva 15% od ukupnog broja stanovništva. Već samo ova cifra govori, da je privreda bila nerazvijena, a prema tome i potrebe za mlekom i mlečnim proizvodima bile su veoma neznatne. Razumljivo je da niska potrošnja mleka nije mogla uticati na jačanje izvešnih faktora u pravcu povećane proizvodnje mleka kao što su: selekcija, krmna baza i niz ekonomskih mera.

Već u prvim godinama posle rata došlo je do brze promene odnosa proizvođačkog i neproizvođačkog stanovništva. Industrijalizaciji naše zemlje dat je prioritet u razvoju privrede uopšte. U tom periodu javljaju se i prve ozbiljne potrebe za većim količinama mleka i mlečnih proizvoda. Svakako, tada se nije mogla obratiti posebna pažnja razvoju poljoprivrede, pa prema tome ni mlekarstvu, koje je još bilo unazađeno u odnosu na predratni period. Ovakvo stanje je zahtevalo i neke izuzetne mere (obavezni otkup), da bi se ublažile nestašice. Od ovih prelaznih mera nije se moglo očekivati, da će doneti neko poboljšanje, ali su bili prvi počeci ka tretiranju i razmatranju o daljnem rešavanju pitanja proizvodnje i snabdevanja gradova i industriskih centara sa mlekom. Tako su pojedini veći